

jisto, že naši členové neunesou celou tíž starých církví. Ale je otázkou, zda všechno to, co v církvích starých předkládá se k věření a ke konání, jest od Ježíše. Uvažoval Peroutka o tom, co chtěl Ježíš? Zda chtěl ukládat těžká břemena, jimiž vůdcové lidu ani nehnou? Neví nic o slově Ježíšově, že sobota je pro člověka, a ne obráceně? Ostatně, nač znovu psát, co již bylo s naší strany po této stránce tolikrát napsáno? Nech jen Peroutka hledá a čte. Doporučuji mu, aby si přečetl, co napsal o jeho názorech red. Českého zápasu Frant. Pokorný v článku „Reformační cesty“. Tam se dočte, jak Ježíš, zakladatel křesťanství, reformoval židovství. Nás nenapadá, abychom se velikášsky přirovnávali ke Kristu. Ale Kristus je nicméně náš učitel, mistr, ba Pán. A Ježíš též ulehčoval lidem. Není snad ani nám k necki, jestliže jsme chtěli získat českého člověka pro evangelium, pro Krista, pro Boha. Žádnou akrobatikou, nemožnostmi, ale duchem Kristovým. O to se snažíme, snaží se i naši členové. Jsme si vědomi svých slabostí a nedokonalostí, ale nezasluhujeme odsudků páně Peroutkových.

Al. Spisar.

Alm

KULTURNÍ HLÍDKA.

Osmý mezinárodní kongres filosofický byl konán letos v Praze ve dnech 2.—7. září. O zevním průběhu, uspořádání a návštěvě sjezdu přinášely denní české i německé (u nás) listy podrobnější zprávy. Se stanoviska a v duchu ČČS viz podrobnou zprávu v Českém zápase, letošní ročník č. 37, z pera pisatele těchto řádků. Zde podotýkáme jen, že sjezd se vydařil jak návštěvou (Rusko sovětské nebylo vůbec zastoupeno a nacistické Německo slabě), tak úrovní a mravním výsledkem. Nelze ovšem od sjezdu, kongresu očekávat, čeho dáti nemůže, totiž rozřešení daných problémů. To je úkolem sjezdů pracovních, kdežto takové kongresy, jako byl filosofický v Praze, mají účelem seznámit se s lidmi i s problémy. Pražský sjezd byl jistě velmi pečlivě připraven a aranžován, hlavně zásluhou prof. dra E. Rádlu, ale méně přednášek (a snad i sekcí, odborů) bylo by bývalo více. Jednotlivci rádi by se byli účastnili schůzí a přednášek ve více odborech, ale nemohli, protože byly pořádány v touž dobu. Největší zájem byl o themata, zasahující v praktický život, tedy jednající o demokracii (krise demokracie) a pak — o náboženství, a též o vztahu filosofie k náboženství. I v přednáškách a debatách o poslání filosofie zdůrazňována prakse. To je sice potěšitelné, ale není možna prakse bez theorie, a konec konců všechny otázky duchovního života jsou rázu noetického. Kantova otázka: Co můžeme poznati (ať již vědecky nebo jinak, na tom

nezáleží) je otázkou otázek jak pro vědu, tak pro filosofii a náboženství. Proto právě těšily se i přednášky o poznání vůbec značné pozornosti. V debatách o náboženství a filosofii pohybovali se mluvčí v blízkosti otázek obsahu víry, tedy i vědeckého zpracování obsahu náboženské zkušenosti. Otevřeně a přímo však do teologie a různých otázek theologických nezasahovali, čímž právě nebylo a nemohlo být docíleno jasnosti v otázkách církvi. A přece tam je „punctum saliens“, rozhodující bod: jak staví se církev konkrétně k řešení otázek náboženských a — k vědě, především k filosofii. Jinak se mluví jen nejasně, dokonce jen frázovitě, jak bylo patrné i na kongresu na příklad při přednášce Przywarově a Brunschvicgově. Jisto je, že je i na filosofickém myšlení jistý a znatelný sklon k náboženství. Ale k jakému? Kterému? S jakým obsahem? To nedá se vyřešit jen principiálně, ba i principiální řešení je zde ovlivňováno konkrétnostmi myšlenkového zpracování náboženské zkušenosti. Proto dlužno říci, že katoličtí řečníci, účastníci kongresu i referenti v novinách přeceňovali úspěchy katolicismu v nynějším vršení myšlenkovém. Tak daleko filosofie dnešní není. Má sklony k náboženství, ale jen povšechně. Kde najde upokojení srdce? To ukáže budoucnost. Pochybujeme, že to bude katolicismus v konkrétní své formě nynější? Že filosofie má náboženské sklony, může těšit katolíky, ale těší i nekatolíky. Těší i nás. Ostatní je věcí milosti boží a ovšem i lidského přičinění. Že někteří referenti nekatoličtí (čeští) byli oslněni jesuitou Przywarou, nás udivovalo. Nás Przywara zklamal především svou odpovědí (neodpovědí?) debatérům. Či nepovažoval je za hodny odpovědi? K přednáškám a debatám o náboženství se vrátíme, až budeme mít publikaci o sjezdu v rukou. Zaujmeme pak stanovisko nalevo i napravo.

Albin Spisar.

Filosof a profesor filosofie dr. Fr. Krejčí zemřel v květnu t. r. v Praze. Byl representantem českého pozitivismu z přelomu 19. a 20. století, jemuž zůstal věren až do konce. Z jeho větších prací zaslouží zmínky šestidílná Psychologie (1902—1926), pak O filosofii přítomnosti (1904), Filosofie posledních let před válkou (1918) a Positivní etika (1922). Jako pozitivista stál proti vědecké theologii, proti theismu a proti poznání náboženskému. Nicméně zasluhuje naši piety pro svou přímou, důslednou a poctivou práci i povahu jako vědec a filosof. Chyboval, že zaměňoval náboženství a křesťanství vůbec za určitou církevní formu, totiž římskokatolickou, s níž zavrhoval pak církev vůbec. Dožil se překonání svých psychologických názorů, ale i probuzení smyslu náboženského.

Albin Spisar.